

INCIPIT LIBER PRIMUS AURELI

DE CIVITATE DEI

CAPITULUM FIDELI

CIVITATEM Dⁱ. SIVE IN HOC.

temporum cursu. cum inter impios peregrina-
tur. ex fide uiuens. siue in illa stabilitate sedis p^{er}-

ne. quā nunc expectat p^{er} patientiā. quo ad usq^{ue} iustitia cūertat^r in iudiciū. de-
inceps adeptura p^{er} excellentiā. uictoria ultima. & pace p^{er}fecta. Hoc opere ad h^{oc}
instituto. et mea p^{ro}missione debito. defendere aduersus eos. qui conditori eius deos suos
p^{ro}ferunt. fili carissime marcelline. suscepisti magnū opus & arduū. sed d^{eu}s adiutor noster est.

Nā scio quibus uiribus opussit. ut persuaderetur sup^{er}bis. quanta sit uirtus humilitatis. quā sit
ut omnia tērena cacumina. tēporali mobilitate nutantia. non humano usurpata fastu.
sed diuina gracia donata celsitudo trans^{it}endat. Rex enī et conditor ciuitatis huius de
qua loqui institimus in scriptura populi sui. sententiā diuine legis aperuit. quadi-
cū ē. d^{eu}s sup^{er}bis resistit. humilib^{us} autē dat^r gracia. Hoc uere quod d^{eu}s ē. sup^{er}bis quoq^{ue} animi
sp^{irit}us inflatus affectat. Amatq^{ue} sibi in laudib^{us} dici. parcere subiectis. et debellare superbos.

Unde etiā de terrena ciuitate que cū dominari appetit. et si populi seruiant. ipsa ei domi-
nandi libido dominat^r. non ē pretereundū silentio. quicquid dicere suscepti huius ope-
ris ratio postulat. et facultas datur. Ex hac nāq^{ue} existunt inimici aduersus quos defen-
denda ē dⁱ ciuitas. quorū tam multi. correcto impietatis errore. eius in ea sunt satis ido-
nei. Multi uero in eā tantis exardescunt ignib^{us} odiorū. tāq^{ue} manifestis beneficiis re-
dēptoris. eius ingratis sunt. ut hodie contra eā linguas mouerent. nisi ferrū hostile
fugientes. in sacris eius locis. unā dⁱ rē qua sup^{er}bunt in uenirent. An non etiā illi ro-
mani xpⁱ nomini infestis. quibus p^{ro}pter xp^m barbari peperecerunt. Testant^r hec
martyrū loca. & basilice apostolorū. que in illa uastatione urbis. ad se confugien-
tes suos alienosq^{ue} receper^{unt}. Huc usq^{ue} cruentus saeuiebat inimicus. ibi accipiebat
limite trucidatoris furor. illo ducebantur amiserantib^{us} hostib^{us}. quib^{us} etiā extra

No 146

subtiliori disputatione dignior: ut et contra philosophos in ea dis-
 seratur: non quoslibet. sed qui apud illos excellentissima gloria
 clarisunt. & nobiscū multa sentiunt. et de anime immortalitate.
 et qđ dī uerus mundū condiderit. et de pudentiā eius qua uniuersum
 qđ condidit regit. Sed quō & ipsi in illis que contra nos sentiunt re-
 fellendis. de eē hunc officio n̄ debemus. ut refutatis impiis contradic-
 tionib; puerib; quas dī impertiet asseramus ciuitatē dī. uerāq; pietatē.
 et dī cultū in quo una ueraciter sēpiterna beatitudo p̄mittit. Hic i-
 taq; modus sit huius uoluminis. ut deinceps disposita ab alio sumamus
 exordio ;

A U R E L I I A U G U S T I N I Y P P O
 N I E N S I S E P I S C O P I + E X P L I
 C I T L I B E R P R I M U S
 I N C I P I T E I U S D E M L I B E R I I

S
 urationi perspicue ueritatis. infirmus humane consuetudinis
 sensus non auderet obsistere. sed doctrine salubri languo-
 re suū tamquā medicine subderet. donec diuino adiutorio
 fide pietatis impetrante sanaret. non multo sermone opus esset
 ad conuincendū quēlibet uane opinionis errorē. his qui recte sen-
 tiunt et sensa uerbis sufficientib; explicant. Nunc uero quō ille
 ē maior et tetrior insipientiū morbus animorū quo in rationabiles
 motus suos etiā post rationē plane redditā quanta homini abho-
 mine debet. siue nimia cecitate qua nec aperta cernunt. siue ob-
 finatissima p̄uicacia. qua et ea que cernunt n̄ ferunt. tāquā ip-
 sā rationē ueritatēq; defendunt. sit necessitas copiosius dicendi
 plerūq; resclaras uelut eas non spectantib; intuendas. sed quodam
 modo tangendas palpatib; & cohibentib; offeramus. Et tam quis
 disceptandi finis erit & loquendi modus. si respondendū eē respon-
 dentib; semp existimemus. Nā qui vel n̄ possunt intellegere quod
 dicit. vel tā durisunt aduersitate mentis. ut etiā si intellexerint
 non obediunt respondent ut scriptū ē. & loquunt iniquitatē atq;
 infatigabilit̄ uani sunt. quorū dicta contraria si totiens uelimus
 refellere. quotiens obnixa fronte statuerint n̄ cogitare quid di-
 cedunt. dū quo quomodo nr̄is disputationib; c̄tra dicant quā sit

33